

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นสำคัญ จำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.2 เพื่อศึกษาการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.4 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือนที่เป็นสมาชิกอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ในปี 2557 จำนวน 105 คน ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลทั้งหมดของประชากร ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 4 ตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเองและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี อายุเฉลี่ย 43.81 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 6.57 ปี และมีสมาชิกในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 2.08 คน

สภาพทางสังคม สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มลูกค้านาคาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรร้อยละ 83.8 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน มีเพียงร้อยละ 16.2 เท่านั้นที่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน สำหรับเกษตรกรที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับเห็ดฟางโรงเรือนเฉลี่ย 6.22 ครั้ง

สภาพทางเศรษฐกิจ สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแรงงานในครัวเรือนใช้ในการผลิตเห็ดฟาง ส่วนใหญ่มีจำนวน 2 คน มีการจ้างแรงงานเฉลี่ย 1.26 คน สมาชิกส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน 1-2 ไร่ ซึ่งมีพื้นที่ผลิตเฉลี่ย 1.79 ไร่ และส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเอง แหล่งเงินทุนของเกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้เงินทุนของตนเองและกู้ยืม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเห็ดฟางโรงเรือน เป็นอาชีพหลัก มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรอื่นๆ ร่วมกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน ร้อยละ 47.60 มีรายได้จากการผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 10,160.48 บาท ได้ผลผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 8.70 รุ่นต่อปี ผลผลิตเห็ดฟางโรงเรือนเฉลี่ย 265.24 กิโลกรัมต่อรุ่น

1.3.2 การผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของสมาชิก

การผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของสมาชิกกลุ่ม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่ลักษณะโรงเรือนเป็นโรงเรือนกึ่งถาวร มีอายุการใช้งาน 4 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีโรงเรือนเฉลี่ย 3.71 โรงเรือน สมาชิกส่วนใหญ่ใช้กากมันสำปะหลังเป็นวัสดุสำหรับเพาะเห็ดฟางเนื่องจากแหล่งกากมันสำปะหลังอยู่บริเวณใกล้เคียง ส่วนใหญ่จัดหาก้อนเชื้อเห็ดฟางและวัสดุต่างๆโดยผ่านกลุ่ม ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ในการควบคุมอุณหภูมิในโรงเรือน ใช้เวลาในการหมักวัสดุเพาะเห็ดฟางเฉลี่ย 4.14 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมเพราะสมาชิกร้อยละ 94.2 คิดว่าระยะเวลาการหมักวัสดุเพาะเห็ดฟางมีผลกับผลผลิตเห็ดฟาง ส่วนใหญ่ใช้น้ำบ่อในการรดเห็ดฟาง ใช้สายยางในการรดน้ำ หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตสมาชิกทั้งหมด 105 รายจะทำการฉีดพ่นฆ่าเชื้อหลังจากเก็บเกี่ยวเห็ดฟางแล้ว ด้านโรคและแมลงที่พบส่วนใหญ่จะพบเชื้อรา วัชพืช ไร เมื่อเจอปัญหาส่วนใหญ่สมาชิกจะปรึกษาสมาชิกในกลุ่ม ด้านการเก็บเกี่ยว สมาชิกส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยว

เห็ดฟางช่วงเวลา 13.00 – 15.00 น. รองลงมาเก็บเกี่ยวช่วง 07.00 – 09.00 น. เนื่องจากที่กลุ่มจะรับเห็ดฟางจากสมาชิก 2 ช่วง ช่วงเวลา 10.00 และ 16.00 น. การเก็บเกี่ยวดอกเห็ดฟางส่วนใหญ่จะใช้มือเด็ดเพราะสะดวกและเก็บง่าย และนำมาคัดขนาดพร้อมตัดแต่ง โดยส่วนใหญ่จะคัดขนาดบริเวณบ้าน สมาชิกส่วนใหญ่จะได้ผลผลิตเป็นขนาดดอกตูมใหญ่ซึ่งเป็นขนาดที่มีราคาสูงที่สุด ด้านการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว สมาชิกทั้งหมดใช้ตะกร้าพลาสติกในการบรรจุเห็ดฟางเนื่องจากไม่ให้เห็ดฟางช้ำ ส่วนใหญ่ขนส่งเห็ดฟางมาส่งที่กลุ่มโดยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนใหญ่ผลผลิตเห็ดฟางสมาชิกจะจัดส่งให้กับกลุ่มหมด มีเพียงบางส่วนที่นำมาบริโภคในครัวเรือนและนำมาทำน้ำหมัก สมาชิกทั้งหมดนำเห็ดฟางมาจำหน่ายที่กลุ่มเพียงอย่างเดียวไม่ได้นำไปจำหน่ายที่อื่น ด้านการจดบันทึกส่วนใหญ่สมาชิกมีการจดบันทึกเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางในโรงเรือนแต่ยังไม่เป็นไปตามข้อกำหนด

1.3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน

สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขาดแคลนเงินทุน วัสดุที่ใช้เพาะเห็ดฟาง แหล่งน้ำที่ใช้ ระดับมาก ได้แก่ เห็ดฟางไม่ได้คุณภาพ และระดับที่น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้สารเคมี

1.3.4 ความต้องการการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน

สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมความรู้คะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด เนื้อหาที่ต้องการ เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำจัดศัตรูเห็ดฟาง การดูแลรักษา การเตรียมวัสดุปลูก การสร้างโรงเรือน ระบบการให้น้ำ ระบบภายในโรงเรือน การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การตลาด ช่องทางการส่งเสริมการเกษตร ที่เกษตรกรต้องการเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับมากที่สุด ได้แก่ คู่มือ บุคคลราชการ ระดับมากได้แก่ วิดีโอ วิธีการส่งเสริม ที่เกษตรกรต้องการ เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับมาก ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ

2. อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญ คือ สภาพทั่วไป เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน การผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของสมาชิก ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการส่งเสริมการเกษตร รายละเอียด มีดังต่อไปนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก

สภาพพื้นฐาน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ นพมาศ กระโจม (2546:68) สอดคล้องกับ วรพงษ์ มณีคำ (2549 : 49-51) พบว่า เกษตรกรที่ผลิตเห็ดฟางแบบโรงเรือนส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย และจบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นว่า เพศชายยังคงเป็นหลักในการทำการเกษตร และเป็นเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43.81 ปี ถือได้ว่าเป็นเกษตรกรอยู่ในวัยทำงาน สามารถทำการเกษตรได้ แต่เกษตรกรมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ในการถ่ายทอดความรู้ต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม โดยเน้นให้เกษตรกรมีส่วนร่วมสร้างความเป็นกันเอง ใช้บุคลากรฝึกอบรมในท้องถิ่น การถ่ายทอดความรู้ตามขบวนการโรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น

สภาพทางสังคม สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน ร้อยละ 83.8 เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน มีเพียงร้อยละ 16.2 เท่านั้นที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน สำหรับเกษตรกรที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเห็ดฟางโรงเรือนเฉลี่ย 6.22 ครั้ง แต่สุนันท์ สรมะณี (2553:52) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนบ้านเทพหัสดินทร์ หมู่ที่ 5 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมการเพาะเห็ดฟาง จากการที่มีงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร งบประมาณจากหลายภาคส่วน เข้าไปดำเนินการพัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง สมาชิกมีโอกาสได้รับความรู้และพัฒนาการผลิตเห็ดฟางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือน มีลักษณะการถือครองที่ดินในการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน เป็นของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้อง วรพงษ์ มณีคำ (2549 : 49-51) ศึกษาผลตอบแทนทางการเงินในการเพาะเห็ดฟางโดยโรงเรือน : กรณีศึกษาเกษตรกร อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่าเกษตรกรทั้งหมด ผลิตเห็ดฟางโรงเรือนโดยเป็นที่ดินของตนเอง ทำให้เกษตรกรไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ทำกิน ลดต้นทุนการผลิตและโรงเรือนเห็ดฟางส่วนใหญ่เป็นโรงเรือนที่ดัดแปลงมาจากโรงเลี้ยงสุกร ทำให้ประหยัดต้นทุนได้

สภาพทางเศรษฐกิจ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 2.08 คน ซึ่งสอดคล้องกับ นพมาศ กระโจม (2546 : 68) พบว่า มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการเพาะเห็ดฟางโรงเรือน จำนวน 2 คน ทำให้เห็นว่าสมาชิกยังสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่มีการจ้างงาน ร้อยละ 48.6 ซึ่งในกระบวนการหมักวัสดุเพาะเห็ดฟาง การนำวัสดุเพาะเห็ดขึ้นชั้นมีความยุ่งยาก จึงต้องมีการจ้างแรงงานอยู่

สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรือนมีรายได้จากการผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 10,160.48 บาท ซึ่งมากกว่าสุนันท์ สรมะณี (2553 : 52) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการเพาะเห็ดฟางเฉลี่ย

4,672.96 บาทต่อรุ่น เพราะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า ได้กำหนดราคาระกันเห็ดฟาง โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ได้ราคาดี สมาชิกจึงมีรายได้พอสมควร

สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรียนได้ผลผลิตเห็ดฟางเฉลี่ย 8.70 รุ่นต่อปี ซึ่งมีความสอดคล้องกับสุนันท์ ศรีมะณี (2553 : 52) แต่ตรงกันข้ามกับ วรพงษ์ มณีคำ (2549 : 49-51) พบว่า เกษตรกรสามารถผลิตเห็ดฟางได้ประมาณ 10-12 รุ่นต่อปี เนื่องจากสภาพภูมิอากาศอำเภอพนมสารคาม ลักษณะทั่วไปเป็นมรสุม มีความแปรปรวน อุณหภูมิมีความแตกต่างอยู่ที่ 12 – 35 องศาเซลเซียส ทำให้การควบคุมอุณหภูมิในโรงเรียนมีผลกับผลผลิตเห็ดฟางได้

ด้านต้นทุนการผลิตของสมาชิกเฉลี่ย 6,362.61 บาท โดยวัสดุเพาะและวัตถุดิบที่สมาชิกใช้ในการเพาะเห็ดฟางได้แก่ กากมันสำปะหลัง รำละเอียด ปุ๋ยยูเรีย ยิปซัม อาหารเสริม เป็นต้น ยังเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ทำให้ต้นทุนในการผลิตไม่สูงจนเกินไป แต่สมาชิกจะประสบปัญหาช่วงที่ขาดแคลนวัสดุเพาะ คือกากมันสำปะหลัง ทำให้สมาชิกต้องพักการเพาะเห็ดฟางโรงเรียนเป็นบางช่วงเนื่องจากถ้าจะใช้ทะลายปาล์มมาทดแทน จะมีต้นทุนที่สูงเนื่องจากแหล่งจำหน่ายทะลายปาล์มอยู่ห่างไกลทำให้ค่าขนส่งสูงตามไปด้วย

2.2 การผลิตเห็ดฟางโรงเรียนของสมาชิก

การผลิตเห็ดฟางโรงเรียนของสมาชิกกลุ่ม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่ลักษณะโรงเรียนเป็นโรงเรียนกึ่งถาวร มีความสอดคล้องกับสุนันท์ ศรีมะณี (2553 : 52) และ วรพงษ์ มณีคำ (2549 : 49-51) สำหรับโรงเรียนของสมาชิกกลุ่มจะเป็นการปรับปรุงจากโรงเลี้ยงสุกรที่เลิกเลี้ยงแล้วมาดัดแปลงเป็นโรงเรียนสำหรับผลิตเห็ดฟาง ทำให้ลดต้นทุนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงเรียนใหม่

ด้านวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมในการเพาะเห็ดฟางโรงเรียน สมาชิกส่วนใหญ่ใช้ส่วนผสมตามขั้นตอนของกรมส่งเสริมการเกษตร แต่มีเกษตรกรเพียง 53 ราย ที่ใช้ยิปซัมเป็นส่วนผสม โดยยิปซัมช่วยในการปรับกรดในส่วนผสมเช่น รำละเอียด จีเลื่อย เป็นต้น เนื่องจากการผลิตเห็ดฟางควรมีสภาพเป็นกลางจะทำให้เห็ดเจริญเติบโตดี จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกได้เห็ดฟางที่ไม่ได้คุณภาพและไม่ได้ราคาระกันผลผลิตที่ 70 บาท

ด้านการจัดหาก้อนเชื้อเห็ดฟางและวัสดุต่างๆสมาชิกจะจัดหาโดยผ่านกลุ่มเนื่องจากกลุ่มได้ผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟางเองและจัดซื้อวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมได้ในราคาถูกเนื่องจากการสั่งซื้อวัตถุดิบแต่ละครั้งมีปริมาณมาก ทำให้มีส่วนลดจากร้านค้า บริษัทที่สั่งซื้อ ในขณะที่สุนันท์ ศรีมะณี (2553 : 52) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรียนบ้านเทพหัสดินทร์ หมู่ที่ 5 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรจะซื้อเชื้อเห็ดฟางจากพ่อค้าโดยเลือกซื้อเชื้อเห็ดฟางที่เคยนำไปเพาะแล้วให้ผลผลิตสูง และวรพงษ์ มณี

คำ (2549 : 49-51) ศึกษาผลตอบแทนทางการเงินในการเพาะเห็ดฟางโดยโรงเรียน : กรณีศึกษาเกษตรกร อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะซื้อจากพ่อค้ารับซื้อเห็ดฟางนำเชื้อเห็ดฟางไปจำหน่ายถึงโรงเรียน

ด้านราคาที่สมาชิกส่วนใหญ่จำหน่ายได้ในราคา 70 บาท เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้าได้กำหนดประกันราคาผลผลิตเพื่อป้องกันการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง โดยกำหนดราคาคอกเห็ดฟาง คือ คอกตูมใหญ่ ราคา 70 บาท คอกตูมสูง ราคา 60 บาท คอกตูมเล็ก ราคา 55 บาท คอกบาน ราคา 40 บาท ทำให้สมาชิกมีความมั่นใจว่าเมื่อผลิตเห็ดฟางได้มาตรฐานตามประกันราคาไว้ จะทำให้มีรายได้ที่แน่นอน ซึ่งจะเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตร นำไปใช้เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าผลผลิตของเกษตรกรได้

ด้านโรคและแมลงที่พบส่วนใหญ่สมาชิกจะพบเชื้อรา ซึ่งสอดคล้องกับสุนันท์ สรมะณี (2553 : 52) พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรพบเชื้อรา วัชเห็ด ที่เป็นศัตรูเห็ดสำคัญที่มักพบได้บ่อยในการผลิตเห็ดฟางโรงเรียนและทำความเสียหายโดยเฉพาะวัชเห็ดจะแย่งอาหารจากเห็ดฟางทำให้เห็ดฟางไม่ได้คุณภาพ

ด้านการจัดบันทึก ส่วนใหญ่สมาชิกมีการจัดบันทึกเกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางในโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ พิรยา จอมวงศ์ (2551 : 38-45) พบว่า มีการบันทึกข้อมูลทางการบัญชีโดยใช้มือและจัดบันทึกอย่างง่าย ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปให้ความรู้ในด้านการจัดบันทึกที่ถูกต้องเพราะส่วนใหญ่สมาชิก จบระดับประถมศึกษา การจัดบันทึกในเรื่องของค่าใช้จ่าย รายรับ รายจ่าย จึงยังไม่มี ความชัดเจน

2.3 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตเห็ดฟางโรงเรียน

สมาชิกผู้ผลิตเห็ดฟางโรงเรียน อำเภอนมสามัคคี จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมความรู้คะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด เนื้อหาที่ต้องการเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำจัดศัตรูเห็ดฟาง การดูแลรักษา การเตรียมวัสดุปลูก การสร้างโรงเรียน ระบบการให้น้ำ ระบบภายในโรงเรียน การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การตลาด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สุภลักษณ์ สุโพภาค (2550 : 81-85) พบว่าความต้องการการส่งเสริม คือ ด้านการผลิต การป้องกันกำจัดโรค การเก็บเกี่ยว การตลาด เป็นต้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวที่สมาชิกต้องการการส่งเสริมเป็นกระบวนการที่ทำให้ผลผลิตเห็ดฟางมีคุณภาพ แสดงถึงรายได้ที่เกษตรกรจะได้รับจากการจำหน่าย

ช่องทางการส่งเสริมการเกษตร ที่เกษตรกรต้องการเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มมือ ซึ่งมีความสอดคล้องกับพันธรัฐ สิทธิบุรุษ

(2555 : 94-96) พบว่าเกษตรกรมีความต้องการสื่อที่ใช้ในระดับมากที่สุด คือ คู่มือ เนื่องจากเมื่ออบรมเสร็จแล้ว ถ้าไม่เข้าใจสามารถที่จะเปิดคู่มือศึกษาเพิ่มเติมได้

วิธีการส่งเสริม ที่เกษตรกรต้องการ เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับมาก ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ พันธรัฐ สิทธิปุ (2555: 94-96) พบว่า วิธีการส่งเสริม เกษตรกรต้องการวิธีการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรได้ทดลองและฝึกปฏิบัติได้จริง

3. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความต้องการความรู้ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การกำจัดศัตรูเห็ดฟาง การดูแลรักษา การเตรียมวัสดุปลูก การสร้างโรงเรือน ระบบภายในโรงเรือน ระบบการให้น้ำ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การตลาด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรจัดให้มีโครงการการส่งเสริม ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนอย่างถูกต้อง เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ มีความต้องการ อย่างถูกต้องและทั่วถึง

3.1.2 จากผลการศึกษาพบว่าสมาชิกมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการบริหารจัดการด้านแหล่งน้ำ มีการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม ที่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ในพื้นที่

3.1.3 หน่วยงานราชการ ควรมีการดำเนินการสนับสนุนเกี่ยวกับห้องเย็น ที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตเห็ดฟางที่จะทำให้สมาชิกได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ายิ่งขึ้น

3.1.4 จากการศึกษาพบว่า การผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการปฏิบัติที่ค่อนข้างเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน ควรสนับสนุนให้เป็นกลุ่มต้นแบบการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนเพื่อให้เกษตรกรทั่วไปที่สนใจการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนนำไปเป็นช่องทางในการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความต้องการช่องทางการส่งเสริมมากที่สุด คือ คู่มือ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้าไปเก็บข้อมูลเพื่อหาแนวทางการจัดทำคู่มือที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า เนื่องจากผู้นำและสมาชิกมีการประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน ทำให้ผู้ที่สนใจนำไปพัฒนาใช้ในการผลิตเห็ดฟางต่อไป

3.2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงการผลิตเห็ดฟางโรงเรือนเพื่อเพิ่มรายได้ในพื้นที่อื่นๆนำมาเปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่แต่ละแห่งต่อไป

